

Tættere på dansk erhvervsliv

Jyllands-Postens ambition er at bringe sine læsere endnu tættere på dansk erhvervsliv.

I samarbejde med Dansk Aktie Analyse beskriver Erhverv & Økonomi hver tirsdag og onsdag de faktorer og tendenser, som er afgørende for, hvem der bliver morgendagens vindere.

I denne uge:
It-branchen

hvis du vil vide mere

ERHVERVSJURA

Direktør eller stråmand?

SNYD: Hvis man hjælper en anden med at drive virksomhed, på trods af at denne anden er frataget retten til at gøre sådan noget, kan man straffes.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

»Det er bare af navn – du behøver slet ikke at foretage dig noget, jeg skal nok ordne det hele.«

I den seneste tid har der været megen snak om muligheden at foretage rettighedsfrakendelser i forbindelse med konkurser, og sagen mod Riskær Pedersen drejer sig bl.a. om en tiltale for at have drevet selskab i strid med en rettighedsfrakendelse. At regeringen endnu ikke har taget skridt til at realisere et snart ældre forslag fra Konkursrådet om at indføre mulighed for rettighedsfrakendelse i tilfælde af konkursrytteri, er svært at forstå. Hvad Riskær Pedersen måtte ende med at få af straf, hvis han også i landsretten findes skyldig i overtrædelse af rettighedsfrakendelsen, vil vise sig. I forbindelse med disse spørgsmål hører man imidlertid til tider argumentet: »Hvad skal det nytte, de pågældende personer kan jo bare oprette og drive selskaber ved hjælp af en stråmand?«

Men er det nu helt så problemfrit, som det lyder?

Hvis man hjælper en anden med at drive virksomhed, på trods af at denne anden er frataget retten til at gøre sådan noget, kan man straffes. Der er en strafferamme på i værste fald fængsel indtil 4 måneder, og det er ikke ligefrem hver dag, vi ser sådanne sager ved vores domstole. Men stråmanden løber imidlertid også en anden risiko, som i hvert fald efter en afgørelse, der for nylig er blevet offentliggjort i "Forsikrings- og erstatningsretlig domssamling", ikke bare er teoretisk. Næmlig risikoen for at blive dømt til at betale erstatning til kreditorerne i selskabet.

Sagen, der blev afsagt af Østre Landsret i november 2010, afspejler desværre en virkelighed, der nok er hyppigere, end man umiddelbart skulle tro. Didriksen (kan vi kalde ham), ville gerne drive virksomhed gennem et selskab. Han havde en idé om at handle med nogle brugte møbler, ligesom han – vistnok – også ville drive rengøringsvirksomhed. Desværre kunne han ikke selv stifte og drive selskabet, fordi han tidligere havde været erklæret konkurs, som han senere fortalte en af sine samlever. Det fremgår ikke af dommen,

om Didriksen tidligere skulle have fået frataget retten til at gøre noget sådant, men det er også tilstrækkeligt at konstatere, at han i hvert fald ikke selv lagde navn til.

Efter at have købt et anpartselskab, som han ikke havde penge til at købe, og derfor fik "konverteret" anpartskapitalen til nogle gamle biler, spurgte Didriksen sin samlever (vi kan kalde hende Anette), om ikke hun ville være direktør i selskabet. Som Anette senere forklarede nede i retten:

»Didriksen spurgte, om hun ville være passiv direktør. Det ville hun gerne. Der var en revisor inde i billedet. Didriksen skulle stå for det hele.«

Didriksen mente, hvad han sagde. Han bogførte, og der gik da også møbler ind og ud af forretningen, ligesom han tit tidligt op om morgenen for at gøre rent, eller for at føre opsyn med sine "underentreprenører", som han kaldte dem.

Da Anette blev spurgt nærmere ud i retten om sin rolle som direktør, forklarede hun blandt andet:

»Hun vidste ikke, om det skadede kreditorerne, at hun stod som direktør i selskabet uden reelt at være det. Hun fik at vide, at de to biler, som hun havde købt, blev indskudt i selskabet. Hun stoled på D, så når hun skulle sikre sig, at tingene var i orden i selskabet, nøjedes hun alene med at spørge D. I selskabet havde hun ingen konkrete opgaver. Hun var ikke blandet ind i driften af virksomheden. Hun kom kun ud til markedet i Sengeløse, fordi hun var interesseret og for at se, om det gik godt. Hun havde fuldtidsjob i et modelbureau og besøgte kun lokalerne i weekenderne. Hun vidste ikke, om forret-

ningen genererede overskud. Hun kontrollerede ikke, hvad pengene i firmaet blev brugt til. Hun har ikke set årsregnskaberne for selskabet. Formålet på længere sigt var, at hun skulle være mere aktiv i selskabet ved at sælge ting på markedet og købe varer ind.«

Så kan det vist ikke siges tydeligere, at hun kun var direktør af navn.

Efter et års tid blev Didriksen imidlertid træt af Anette. Han havde fundet en anden (Bettina). Hun flyttede sammen med Didriksen, der indledte deres samliv med at spørge, om ikke hun ville være direktør. Det ville hun da gerne. Nede i retten forklarede Bettina stort set på samme måde, som Anette havde gjort:

»Hun gjorde intet aktivt for at kontrollere driften. Hun deltog ikke i kunde-kontakten, bogføringen eller noget som helst andet. Hun kontrollerede ikke, hvad pengene blev brugt til. Det eneste, hun gjorde, var at søge en alkoholbevilling. Det var helt tilfældigt, at hun en dag så en kvittering vedrørende en bankhævning. Hun kunne på kvitteringen se, at selskabet havde et indestående på cirka 78.000 kr. Hun tænkte, at så gik det da ikke helt galt med forretningen.«

Det gik imidlertid helt galt med forretningen. Selskabet blev erklæret konkurs og af aktiver var der stort set ingen. Kurator lagde sag an mod Didriksen, der blev dømt til at betale ca. 1,2 millioner kroner i erstatning til boet. Da han imidlertid ikke kunne betale, var der også blevet lagt sag an mod Anette og Bettina med påstand om, at de som direktører havde tilsidesat deres pligter til at varetage selskabets interesser. Som citaterne har vist, var det ikke

Der er en strafferamme på i værste fald fængsel indtil 4 måneder, hvis man hjælper en anden med at drive virksomhed, selvom den pågældende er frataget retten til det.

Arkivfoto: Peter Hove Olesen/Polfoto

svært at bevise, at de ikke havde foretaget noget, der bare lignede opfyldelse af en direktørs forpligtelser, så sagen handlede i høj grad om præcist hvorledes datoerne for deres til- og fratreden med videre havde været – herunder om Anettes tidsmæssige muligheder for at have konstateret hævnningen af den oprindelige anpartskapital. I byretten blev Anette dømt til at betale 756.000 kr. med renter og Bettina blev dømt til at betale 77.000 kr. ligeledes med renter.

Landsretten var enig med byretten i, at både Anette og Bettina var erstatningsansvarlige for at have tilsidesat deres forpligtelser som direktører. Landsretten var ligeledes enig med byretten i at Anette var ansvarlig for et beløb på 630.000 kr. – de var uenige i relation til ansvaret for selskabskapitalen – og at Bettina var ansvarlig for de 77.000 kr. Anette var imidlertid så heldig, at der forelå oplysninger om hendes økonomiske forhold i landsretten, så i medfør af en særlig lempelsesregel i erstatningsansvarsloven, "slap" hun med at skulle betale 100.000 kr. med rente til boet.

Der er vel ingen tvivl om, at både Anette og Bettina bare ville hjælpe Didriksen, når han nu stod og skulle have en direktør – og det i øvrigt var helt fri for forpligtelser. Det kan man bare ikke aftale, at man er, så de fandt begge to ud af, at der er både pligter og ansvar forbundet med at være direktør.

Man må håbe at dommens budskab kan blive udbredt til alle Bettina'er og Anette'r, der bliver bedt om at være stråmænd, og at de derfor siger nej. Først da bliver frakendelser rigtigt effektive.